

Laisvoji¹ Lietuva

★ LITUANIA LIBRE ★

Nepriklausomos Lietuvos
Kariuomenė. Iskilmingu
marsu izyguoja
i sostinė Vilniū.

Cesna Radio

ADOLFAS CĒSNA

Rādījo Tehnikas

Gamina radio aparatus ir taiso s.nus,
rupestingai ir prieinamomis kainomis.
Parduoda ir išimokėjimui.

Calle SAN FRUCTUOSÓ 1827

Montevideo

LIBRERIA

ESAS

Geriausių pasaulinių rasytojų knygos. —
Ivairūs popieriai: kartonas, celofan ir
kt. Rasomieji dalykai ir mokyklų reikme-
nys. — Atvirutes, albumai. Užsakymus
siunčiam ir pasta. Priveža tranvįjai:

7, 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel. 277253

Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuvių Mosaiku
Ir Boldosu Fabrikas
- Du Draugai -

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO
MILANO

Rastinė: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visu rūsiu, meniskos ir
paprastos mosaikas bei boldosai.
Darbas garantuotas. Ekonominės kainos
Lietuviams Didelės Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

PROVISION

WILNIUS

Jono ir Onos

Scesnulevičių

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

Krautuvė - baras

VIKTORO KUCIAUSKO

Calk: PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto
produktu. — Vietos ir užsienio gerimai.
Kainos ekonomiskos. — Lietuviškas pa-
tarnavimas — Lietuviams nuolaidos

PETRO ir BRONIAUS

Evovlucku

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BERNA 1860 Villa del Cerro

Telefonas: 22 11 94

Kamionai perkraustymui kiekvienu pa-
reikalavimu, ivairus pieno ir kiti maisto
produktai, vietos bei užsienio gerimai

GINE SELECTO

Vienintelis lietuvių P. Zukelio kinas

Urugvajuje

c. Grecia 1105-07. Cerro.

Tel. 22 11 25

FILMOS:

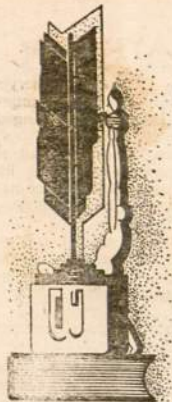
Visuomet paskutinės laidos, menis-
kiausias ir aukštos kokybės. Dau-
gumos lietuvių ir kitataučiu gau-
siai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año II) Montevideo, Lapkritis - Noviembre, 1946. Nr. 11 (23)

EL PROTOCOLO SECRETO DEL PACTO RUSO - NAZI

REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por
la Ley del Gobierno Superior
de la Nación, con la
Personería Jurídica en el
año 1941

Organo oficial y propiedad
Intelectual de la misma,
Impreso en la

IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración
e Imprenta

Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO

Administrador:

PEDRO KORKUZAS

Leidžia
Urugvajaus Lietuviv
Kulturos Draugija.

Metinė Prenumerata:
Urugvajuje \$ 1.50 U.
Argentinoje \$ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaides siūsti žurnalo
administratoriaus
vardu; rastus - redakcijos:

LITUANIA LIBRE

Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

El gobierno británico ha sido apremiado el día 15 de octubre de 1946 para que de a publicidad los documentos secretos capturados en Alemania, que, según se dice, revelan que Alemania y la Unión Soviética convinieron, dos semanas antes de estallar la guerra, la división de Polonia y de los Estados Bálticos en «esferas de intereses» de los alemanes y rusos. Después de que el subsecretario de Estado para las relaciones en la Cámara de los Comunes, admitió que fueron hallados los protocolos secretos del pacto de no agresión soviético - alemán, los miembros del Parlamento manifestaron que pedirán la publicación oficial de los mismos. El profesor Douglas Loyd Savory, miembro independiente de los Comunes, donde representa a la Quem's University de Belfast, mostró en la Cámara copias de los protocolos secretos que habían sido publicadas.

El primero de los presuntos protocolos aparece firmado el 25 de agosto de 1939 y contiene 3 secciones. La primera de ellas dice que «en caso de una transformación territorial y política de las zonas pertenecientes a los Estados del Báltico (Lituania, Letonia, Estonia, Finlandia), la frontera norte de Lituania quedaría automáticamente establecida como demarcación de la esfera de intereses de Alemania y la URSS, y, al mismo tiempo, las dos partes contratantes reconocerían las aspiraciones de Lituania al territorio de Vilnius».

«La segunda sección estipula que en caso de una «transformación territorial y política» de Polonia, las «respectivas esferas de influencia de Alemania y de la Unión Soviética sería dividida aproximadamente por la línea de los ríos Narev, Vistula, San, línea que

dividiría a Polonia por la mitad, de Norte a Sur. Esta segunda sección establece, además, que la «cuestión de si sería de interés para ambas partes el mantener un Estado polaco independiente, será decidida en forma definitiva de acuerdo al desenvolvimiento de los futuros acontecimientos políticos. En cualquier caso, los dos gobiernos resolverán este problema por acuerdo amistoso». En la tercera sección de este protocolo, Rusia «recalca su interés en la Besarabia» — que por entonces era territorio rumano — en tanto que admite su «completo desinterés por este territorio». La cuarta y última sección del supuesto protocolo, dice: «Este protocolo será considerado por ambas partes como estrictamente secreto». El pretendido segundo protocolo secreto, está firmado el 26 de setiembre también de 1939 y hace cambios secundarios en las fronteras contenidas en el mismo. La versión publicada de este instrumento, expresa que Lituania sería incluida en la esfera de influencia del Soviet, mientras que el «vojevodstvo» de Lublin y parte del «vojevodstvo» de Varsovia, serán incluidos en la esfera de influencia alemana. Los «vojevodstvs» son entidades políticas equivalentes a distritos de provincia. El profesor Savoy dijo que «esos protocolos demuestran una duplicidad rusa digna de Federico El Grande. Esta división — agregó — fue concedida el 23 de agosto. El 3 de setiembre Alemania invadió a Polonia. El 19 de setiembre Rusia avanzó desde la otra dirección con el propósito anunciado de salvar la nación que había ya convenido dividirse con los nazis». En fuentes diplomáticas de esta capital, dignas de créditos se «tiene entendido» que los defensores de los nazis juzgados en

PERSKAITYKITE

Siame «Laisvosios Lietuvos» numeryje spausdinam slaptosios bolševikų ir naciu sutarties protokolus, ispanu kalboje, kuriuos angliai surado Berlyne ir leido viesai paskelbti.

Is sios sutarties aiskiai matyti, kad si imperialistini tautu pavergimo kara uzdege tik bolševikų ir naciu susitarimas. Joje taip pat matosi kaip rudas ir raudonasis diktatorius varžėsi dėl Lietuvos uzgrobimo.

Rudasis imperialistinis bestija jau sutarkytas. Laiko raida artina toki pat likima ir jo kruvinuju grobimu bei masiniu zudymu draugui vieninciu, raudonajam bestijai.

Niurenberg, trataron de presentar estos protocolos secretos como prueba, pero no les fue permitido a asistencia del Soviet. Los pretendidos protocolos tal cual fueron publicados aqui, están firmados en Moscú por el ministro de relaciones exteriores soviético V Molotov y por su colega alemán, Joachim von Ribbentrop.

Mientras Molotov sigue asistiendo en las asambleas de la UN, como gran pacifista, el colega de el von Ribbentrop, en parte por la firma del mismo protocolo ya es ahorcado. Esperamos tambien justicia para el otro firmante.

Miklovis - Daukšs

IR VĒL BUS LAISVA LIETUVA

Niekur ir niekad vergija nebvo amzina, taigi ir mūsų Tėvynė tikriausiai atgaus laisve, nes jos atgavimui geriausi mūsų tautos sūnūs bei dukros viska aukoja. O ju ryztinga kova, ju didvyriška energija ir nepalaužiama dvasia, kaip pasilikusiu Tėvynėje, taip ir tremime, tebūna ir mums tuo akstinu, kuris nuolat slatinu vieningai, lietuvisku atkaklumu ir taip pat nielo negailint dirbti, kad greičiau atgavus ta brangiaja laisve ir nusikraciūs jėga primestos vergijos. Jau gana begalinu kanciu mūsų tautai, gana vargu ir pazeminimo.

Pavergtoji Lietuva is visu mūsų reikalauja dvigubo pasiaukojimo ir darbo, nes abiėji oku pantai zūdė ir trėmė geriausius jos sūnūs, plėšė gėrybes ir nezmonisku atkaklumu naikino mūsų dvasios lobynus. O tas viskas, til: savo, dar sveikomis pasili usiomis pajėgomis priseis atstatyti.

Nors mums savo kelyje priseina pavargti ir suklysti, nors liti mus palieka ir nueina sunkeliais, bet mes, kuriems Lietuvos laisvė yra gyvybė, neprivalom ir pagalvoti apie nuovargi, kovos paliaubas ir pusiaukelės lompromisus, l:ol mielojoj Lietuvos padangė, laisvai ir didingai vėl nesuplevėsuos trispalvė vėliava.

Tegul nielėngi parsidavėliai mus plūsta ir pravardziuoja, tegul jie uz Judo grasi giria sovietu vergija, bet ju pastangos tik akla, visištai netel:usi protavimo ir zmogaus savygabos begali paveikti. Kaip nušrites nuo medzio lapas ir vėjo nublohtas i purva supūti, nielo nebeturi bendro su zydinciu medziu, taip ir mūsų tautos issigimėliai, nuėje tarnauti rusu olupacijai, patys atsi:lo nuo tautos liamiemo ir apalinti nesvariausios pasaulje propagandos nenormalei liėda halbėdami apie mūsų Tėvynės svetajai ideala. Jie taip pat pūsta ir

supus svetimybės purve. Ir jau ne jiems halbėti, kas til:ram lietuviu brangu, dora ir sventa. Lietuvos laisve atstatys dvasios arai, lurie verziasi i saule, aulstai sl:raido ir myli laisve, bet niel:ad ali sl:uzai, lurie myli tamsa ir zemės purvu sl:uzia.

Taigi būl:ime arais ir dirbl:ime Tėvynės laisvinimo darba. Visi vieningai, darniai susilaušydami, lietuvis:lai mylėdami kits hita, re:l:iamai pagerbdami ir pareil:sdami pelnyt: pagarba mūsų darbu vadovaujantiems asmenims, mes nugalėsimė visas liūtiūs, daug padarysimė ir til:rai vėl būsimė laisvi.

Darbo daug, o darbinin:u maza, taigi l:ad darbas būtų pasekmingas, pirmiausia suglaul:ime patriotines gretas ir visi ne tusciais zodziais, bet realiu darbu ateil:ime talkon tiems, kurie nes:vyruodami, nesire:l:amuodami, liant:riai ir patvariai dirba Lietuvos laisvinimo darba. Sitame darbe nebeturi būti nei katal:io nei laisvamano, nei tautininko nei demokrato, o vienas susiprates ir kovojantis lietuvis, pries akis turintis, Tėvynės ir nuozmiai sugyvulėjusio ol:upanto su nuzmogintu, issigimusu ir mas:l:oliui tarnaujanciu savu isgama, re:l:ala. Mesl:ime savitarpis nesutikimus, tusciau ambiciju vail:ymasi, pavyda, dirbančiu uzgauliojima, perdėtus issivaizdinimus, patail:avimus isgamoms ir jiems parama, nes tas silpnina laisvės liova ir stiprina Lietuvos priesa. Mes daug turime silaudiniu patriotu, kurie pakalbėjimu, mano jau atl:ie savo pareiga, bet altyviame darbe ju jau nerasi. Jie daug l:iritil:uoja dirbancius, bet patys nielo nevel:ia, kalba apie ol:ovos re:l:alin:guma, bet toj hovoj nedalyvauja ir bijo centa praleisti jos vedimui. Tai ir savo rusies bolševiku rėmimas, tuscias dainas dainuojant.

«Mums darbo reikia, dirbti norim, O ne tusciai halbėt, dainuot, Nors darba sunku, bet til: dora, Kurs nauda Lietuvai gal duos.»
Dirbl:ime, nes til: per sunkiu darba ir vėl bus laisva Lietuva.

LIETUVIŲ LAISVĖS KARIAVIMAS

Laisvas Žodis Iš Anapus Geležinės Uzdangos

Štai prieš mus guli ant stalo keletas lietuviškų laikraščių iš kovojančių Lietuvos. Tai Lietuvos partizanų laikraščiai, iš už „geležinės“ uždangos, iš kenciancios ir žudubutina kova vedancios Lietuvos. Pagelsvėjis ir aprintina ju išvaizda liauba apie tuos sunkumus ir helia, kuriuomi ėjo, kol is tėvynėj budincio žaliuko ranlu pateko pas mus.

Visi jie spauti retatorium. Taciau popieris nevisu vienodas. Jis pagal salygas ir galimybes. Vienu geresnis, kitu prastesnis, rusiskas, laikinis. Pustilapai vidutinio dydzio, Geriausiai isleistas «Kovos Kelias», pasakyta, had ji isleidzia «Tauro» apygardos partizanų stabas. Kitas nors ir paprastesniau popieryje, bet su spausdintu raidziu pavadinimu yra «Laisvės Varpas», kuri leidzia Lietuvos Partizanų A. Apygardos Stabas. Is pasluttinuju patelusiu yra «Už Tėvų Zeme», leidzia Lietuvos Partizanų N. Grupės Stabas.

Bet ne isvirsinė išvaizda siuo kartu kreipia mūsų didžiausia dėmesį — til: turinys ir reisklamos mintys. Tai krasto tilrieji seimininkai cia liauba, tai tu cia zodziai, kurie ir audrai namo sienas verciant neislaikė, bet vieton senu, supuvusiu stulpu stoji naujais žaliuliais.

Trys temu grupės ligiagrečiai vyrauja visu laikrascių vedamuose straipsniuose. Daugumoje bendrais bruožais, bet karstais zodžiais ir liekviena pasitailiusia proga iskeliamos sios mintys:

- 1 — Apie dabartines hrasto kancias, okupantu ziurumus ir, nezidint viso to, tvirta lietuviu tautos laikymasi ir priesinimasi.
- 2 — Apie nepalaužiama tikėjima savo kovos sventumu, Lietuvos ateitimi — žmogisliuju ir demokratiniiu ideju visislu laimėjimu.
- 3 — Apie netolimajia Lietuvos praeiti, tada atlitulu zygiu reiksme dabarciai ir apie padarytu ilaidu isvengima ateityje.

Pastarosios temos yra daugiausiai lieciamos ir placiausiai joms vietos slirliama. Kas ka nuveikė ir ko is ano meto tautos molislu buvo laukta.

Zinoma, speciale vieta ir kai kuriuose laikrasciuose didesnė puslapiu dali uzima pasau linės politikos apzvalga ir kronikinės zinios. Ir lieka tik stebėtis, had ivairiu hrastu vidaus ivykiai, konferenciju nesibaiganti gincai ir daug zada rezultatai, Bevin ar Byrnes liaubu santrauktos paduodamos vos poros dienu senumo, lyginant su laikrascių isėjimo data. Medziaga paprastai tiek: plati ir issami, had neretai visla užbaigiamia toliu prieraisu:

«Perzvelgus pasaulio ivylyiu raida, visiemis aisku ir be komentaru, ha zada artimiausia ateitis. Budėjime ir ruoslimėsi!»

O jeigu ir duodama komentari (Laisvės Varpas 5. IV. 46.), tai ir cia matosi tikras Rusi-

jos vidaus patentes žinojimas ir piatus pasaulio ivykiju pazinimas!

Griztant prie vedamuju straipsniu pirmiau siai sustokime prie minėtiosios pirmosios temtilos — prie neregėto Rytu gyvulu lankinamo ir kraujuose pasruvusio krasto. — Ir toliau tas pats «Kovos Kelias» raso: «Kai pries helerius metus pasaulis dar nematė, nezinojo ir neisivaizdavo bolsleviku kaip žmogėdru, mūsų tautos dienos jau persunktos liudėsiu ir lanciomis, jau aimanavome varguoliais». Toliau grizdamas i sias dienas tesia:

«Savo nielsu, roguzdziu dienas okupantai nusprendė užbaigti gausiomis aulu puotomis. Vasario 18 diena mūsų tautos atmintyje paliks skaudzius prisiminimus. Be periodisko mūsų tautieciu vezimo i Rusijos latorgas, — sia diena bolslevikai masiniai pradėjo tremti lietuviu seimas. Paliege seneliai, savo gyvenima sliaiciuoja trumpomis valandomis, ar vos pasau li isvyde liudikai buvo traktuojami lygiais nusikalteiliais ir gyvuliskai patrauti i vezamas priemones ir gabenami lur baltosios meslos valius perii pagal raudonuju terminus. Kelis metus nuo lovos neatstelieta seneliai savo nielsam saukė: «Leiskit mums numirti savo brangios tėvynės pagrebituose, pribalkit mus cia, mes uz tai jums busime dėkingi». Kurie vezamieji su savimi pasiėmė geresniu drabuziu, paliegye bolsleviku buvo apnuoginti, nors siautejo didelis salsis. Ir dabar, mes su asaronis skaitom gautus broliu laislius is Sibiro, kuriuose jie ilgisi isbuciuoti vasara zydiinti krasta, ilgisi lryziuimi atsigule isbuciuoti kiekvienu savo zemės pėda, kurioje, jie salsi bėtu laimingiausi pasaulyje žmonės, kad turėtu nors vienus baltinius savo issehuliam lūnui pridengti.

Nezirint lianlinimii ir aulu, hurias si momenta jėga tvirtesnis priesas isplėdė is lietuviu tautos, pasipriesinimas tik stiprėja. Kituose frontuose okupantu nepasiselėjimai tiesiog katastrofiski. Vienas toliu smūgiu priesams — tai visislaus vasario 10 dienos rinlimu i T. A. T. nepasisėkimas. Dėl sito «K. K.» ir sako:

«Po daugelio ruostu priesirintimiiu mitingu, po daznu medziogiunu kiekvietame hrasto uzkampyje, isausus vasario 10, bolsleviku sugrupuotos rinkiminės homisijos lūkurliuviu prie urnu. Taciau mūsų tauta jau karta pasirintus kovos helia ir si karta spyrėsi barbarams. Lygiai, kaip ir anksčiau mitingu dienomis, visame hraste viespatavo mirtina tyfa. Atėjo rinlimu dienos valiaras. Dziaugiamės, had laimėjome, dziaugiamės, kad 46-ji metai, tai ne 41-ji, dziaugiamės, nors p. «s albis» isliulilavo kovos vaizdai, vaizdai Sibire kencianciu broliu, vaizdai kovu tevishes laukuose su raudonuju slihinu, hai jis iseles bandys sunaikinti kovos zidinius, hurstomus tau Laisve blykeiotti.

«Laisvės Varpas» dar aiskiau pasalo: «Dabar jau pasisteje tilrieji balsavimo rezultatai rodo, had daugumoje Lietuvos valsiu balsavimuose dalyvavo til: keletas komu-

LIETUVOS PARTIZANAI KALBA

(Is 5 puslapio)

nistu bei vienas kitas suterorizuotas lietuvis.

Bendras bolsėvilu surinktas balsu skaičius tesielia vos 5 %. Paskelbtieji rinkimu duomenis yra puiliausias irodymas begėdiskiausio rinkimu llastojimo, ypac valsciū rinkiminėse komisijose. «Laisvės Varpas» turi pakanlamai irodymu apie toki llastojima. Atėjus lail:ui, toji medžiaga patarnaus laip viena priemoniū galutinai atsilaratyti nuo bolsėvilinės vergijos.

Dėl sitokio lietuviū tautos moralinio laimėjimo ir aršiausieji bolsėviliniai budeliai: Bartasiūnas, Snieckius, Gedvila ir liūi ipulė isterijon, nes pamatė visa savo bejėgiskuma.

Kovū atsiarumas ir kovotoju ryztingumas islyla dar aistliau perskaicius «Kovos Kelio» is 10. III. 46. laida, kur sakoma:

«Mes esame ipareigoti prisiekti, kad visiems mūsų tautos priesams ltersysime! Ir kersysime negailestingai! Tegul nei vieno nielso lūpos neisdryš melsti pasigailėjimo, mes ir al-

menimis pavirte ltersysime!»

Tuo tarpu bolsėvilai visa kalte dėl deportacijū ir zudymū mėgina suversti partizaninei veiklai. Dėl sito tas pats laikraštis taip atsaliō:

«Taip kalbėti jūs galite tik ryte gimusiam kvailiui, kuris nei puse valandos nespėjo apsidairyti jūsų «rojuje». Gi mes lietuviai jau penki metai kaip «gyvename» jus stėbėdami. Argi 1941 metais jūs matėt nors viena partizana Lietuvoje, argi tada mes nepasidavėm jūsų giesmei ir nuėje prie rinkiminii urnu pries savo valia, vengdami jūsų teroro, nebalsavome uz jūs? Ir nors visus jūsų sumanytus igėidzius mes pildėme, o vistiel: nei kiek nemaziau mus zudėte, trėmėte, vietoje saudėte, tam nepavyko pasislėpti nuo jūsų lruvinos, mirti nesancio rankos. Bet dabar kitaip.

Nepraėina nei vienas bolsėvilinio slėbionuskaltimas mūsų neuzregistruotas, nepraėina nei viena motiutės asara, nei viena brolio kraujo aula nepatiel:ta pasaulio opinijai. Nei vienas isgamos lietuviū veilsimas, tarnaujas nuzmoginto ruso pastangoms sugriauti pasaulio kultūra ir civilizacija, nėra praleidziamas pro sait.

(Bus daugiau.)

LIETUVIAI PARTIZANAI

Nelygioj kovoj su savo tautos pavergėjais bolsėviliais. Su sito «Laisvosios Lietuvos» numeriu mes pradėdam spausdinti, per Svedija gautu Lietuvos Partizanū laikrasciū apzvalga. Ji ypatingai idomi tuo, kad til: per ja suzinosome apie til:raja padėti Lietuvoje ir didvyri:la Lietuvos jaunimo kova su okupantais.

Nepraleiskite progos, nė vieno «Laisvosios Lietuvos» numerio neperslaite, nes kiek viename ju rasite vis nauju ir idomesniu dalykū, apie rusais pavergtu mūsų broliū gyvenima Lietuvoje. O kuriam mūsų neidomu laip gyvena, laip galvoja, la hencia ir laip ginasi nuo raudonuju budeliū, dar gyvais pasilike mūsų broliai ir artimieji pavergtoj Tėvynėj.

••

NAUJORKAS MANIFESTUOJA

Lapkričio 6 d. s. m. laif paaiskėjo, kad lapkričio 5 d. rinkimus Amerikos Senato ir Parlamento laimėjo Respublikonu Partija, didžiojo Naujorko visuomenė išsipylė į gatves pareišti savo entuziazmą.

Respublikonu laimėjimas Amerikoje yra didelis smūgis bolshevikizmui ir ypatingai imperialistinei Kremliaus politikai. Prieš senąją Demokratu Partiją Amerikos visuomenė pasisakė todėl, kad ji tūpčiojo apie Maskvos bimbalus ir vengė griežtai pasipriesinti sovietų imperializmui.

Ar Respublikonu Partija bus griežta Sovietų atžvilgiu netolima ateitis parodys. Atrodo, kad taip, nes Partijos pirmininkas Mr. B. C. Reece spaudai pareiškė: «Mes patilrinsim Sovietų - Nacių slaptasias sutartis, kuriomis jie buvo pasidalinę Europą. Reikalausime visiško Atlanto Carterio principu įgyvendinimo ir visoms tautoms laisvės, dėl to ir pati Amerika hariavo. Ypatinga domė bus atkreipta ir viduje veikiančia komunistine penktąja kolona, nuo kurios teks apvalyti mūsų istaigas ir bendrai atstatyti pasitikėjimą Amerika, kuri smarkiai apgriovė, iki šiol dominavusi mūsų politika Demokratu Partija».

Mums, kaip lietuviams svarbu prisiminti tai, kad prieš rinkimus, arba spalio mėn. 12 d., Respublikonu Partijos Centro posėdyje Washingtono dalyvavo ir lietuvių atstovai. Jie buvo oficialiai Partijos Centro palieisti ir generalinio Centro posėdi ir jiems pasiūlytos visos Partijos teisės. Taigi nuo dabar Amerikos lietuviai turės savo balsavaldancios partijos centre, steigis šlyrius lietuvių kolonijose ir savaime dalyvaus hrasto politiloje.

Nereikia aiskinti kaip svarbus sis istorinis ivykis mūsų kovai uz Tėvų Zemės Laisvę Til: nuo dabar Amerikos lietuvių itala ir Baltuosius Rūmus bus dvigubai sverianti ir Lietuvos laisvės reikalas greiciau isjudintas is mirties tasho tuo labiau, kad sito darbo imasi žymūs Amerikos lietuvių darbuotojai, kuriems vadovauja garbingas patriotas advokatas Antanas Ošis.

Mums liecia ne til: sveikinti siu vyrų žygi, linkėti jam pilno pasiseimo, bet ir paselėti ji. Urugvajuje pradzia jau padaryta. Lai neatsilieka ir visu tu hrastu lietuviai, kuriuose ju yra seniau ir gausiau apsigyvenusiu. Tik situo keliu eidami greiciau nuiesime i Laisva ir Nepriklausoma Lietuva, tik taip dirbdami sutrumpinsime vergijos junga ir savo broliu begalines kancias ziuriojoj olupacijoj.

TAIP DAROSI «ROJUJE»

Sovietu Rusijos sindikatu organas «Trud», kuris išina Maslovoje, rugpjūčio mėnesio laidoje idėjo gana charakteriškai laiska. Laiskas pasirasytas 5 darbininku, dirbančiu Donbaso angliu kasyklose. Laiskas taip skamba:

«Mes dirbame konstantinovo kasyklos 8 numeryje Rostove. Mūsų galerija veiktė iki 1 d. gegužės, kada uztvino ir buvo uzdaryta. Nekurie darbininkai buvome perkelti į kasykla 21 uz desimties myliu.

Nuo sausio iki birželio mėnesio nesame gave mums prilausancios algos ir naujose la skylose tesiasi toji pati tvarka.

Pirmomis dienomis birželio mėnesio gavome tik dali mūsų uzmokesnio uz sausio mėn, bet daugiau iki siai diena negavome nei kapeikos. Mėšos, kultraus ir zuvies nesame gave nuo sausio ir kovo mėnesiu ir dabar pranesė, had situos produktus isreikalauti esa jau pervėlu. Paskutiniai mėnesiai, kad ir jau davė produktus, bet vis nepilna norma, o net 6 mėnesius isbuvome visai be angliu. Sindikatu sąjungos komitetas nielo neveikia. Nesenai, keletos kasyklu darbininkai pradėjo ieskoti, tihėdami, had gaus kas jiems priklauso, bet direktorius Muscen'io daugeli pavarė is darbo, o nekuriems dar sumazino produktus. Tuo net mes parasmė stunda departamento profduru, bet tas tik patraukė pecias ir nielo nepadarė tuo reikalu.

Slundėmės taip pat kasyk'u sindikatu, kuris pazadėjo mums padėti, bet ir cia pasilione su pazadais.

Pabaigoje šio laisko laikrastis «Trud» priduria, had jo korespondentas buvo nuvykes į ta sritį ir patikrino, jog visa tai tiesa.

Nuo redakcijos:

Galim isivaizdinti, had jei tas darosi Rusijos centre, tai okupuotoj Lietuvoj dar «puikiau islaisvinti» gyvena. Bet mūsų cervonciniai komunistėliai, pasiskaitė liuhsusinio «draugo» Arielkino melu biuletenio, pasizūrėje entavedis tu propoganda pagamintu abrozėliu ir patys pradėje gauti aplėstų lietuviu prašaito, popugajishai hartoja: «Rusijoj rusus!» Tik tas «Trud» truputi gadina, bet tai nielis. Jie savo «gaziotoje» parasyš, had «Trud» yra arba fasistas, arba trockininkas.

LIETUVIAI RUSU TARNYBOJE

Jau virš dviejų mėnesiu, kaip Lietuvos pardaviliai turi «lietuvislia» pusvalandi vienoje Montevideo radioj stotyje. Tai darosi uz isvōgta lietuviu turta Lietuvoje. Cia dabar, uz lietuviu prašaita masliolius Arielkinas apmoka, duo da paruostas laalba, o mūsų issigimėliai slyhsčiai tyc'ojasi is lietuviybės, garbina okupantus ir melais mėgina demoralizuoti mūsų kolonija.

Lietuvos Himna dar valtar jie vadino Smetonos, o siandien, kad klaidinus lietuvius, patys ji gieda. Tulas nemolisa, kaip Lietuvoje uba gas prie baznycios, su armonika isjuokia grazias lietuviu dainas. Lietuvisliai nemokanti piemenė shaito kas bus Lietuvoje uz 50 metu, stebisi, kad Vilniuje jau matė lharve, had Uteno je atidare gimnazija. Girdi, pirmiau to nebuvo. Tai yra samoningas, maskoliu paruostas lietuviu tautos ir jos kultūros isjuokimas, turi til: atlieta savi suniel:sėje isgamos. Tai yra Maslovos budeliu noras demoralizuoti laisvuosius uz sienio lietuvius ir atitrauti juos nuo tikrojo kovos helio uz Lietuvos laisve.

X. V. I. P. N.

Sovietu Rusijos Vaizdai

Toliau vaizdu arba koncentracijos lageriu sovietu Rusijoj nemiauzia: kaip ju buvo ir naciu Vokietijoj. Ypac ju gausu Uralo, Sibiro ir Altajaus srityse. Sa:omta, had tenai kanlinasi per 18 milijonu vergu. Dauguma ju yra intelektualai.

Jie tenai lėtai, bet neregėtose lanciose, nuo sunliaus darbo, bado, nepalankiu klimato salygu ir ligu mirsta. Tihėlim, kad ateis laikas ir Vergu Imperija isryslės visoj nuogumoje.

Raišių Petras.

000000000000000000000000

MOKĖSI

(Uzbaiga)

Jekovlevas gal minute i mane žiūrėjęs, sunčiai atsistojo ir prisitartinės tarė pakeltu balsu:

— Pasakyk: ka nutarėt liepos 20 diena?

— Nieko nežinau.

— Nielol! Greit suzinosi daug, net ir laida esi gimes, saukė rusas, o jo padėjėjai garšiai juokėsi.

Jekovlevas isakė pradėti mane musti.

— Sugedes fonografas, draugas virsinininkie, tarė vienas enkavedistu.

— Tuojau apsulitę galva ranksluoščiu, o prie snulio pririshite salma. Galės saulėti tol pastips, isalė Jekovlevas. Egzekutoriai griebėsi vykdyti jo paliepima ir umai pradėjo musti. Greit buvau isvilktas is skuduru. Vienas enkavedistas balsiaiai šlaiciavo smūgius, kurie ugnies vilnėmis plautė ir degino mano kūna. Nezinau su kuo ir kaip musė, o til: skausmo agonijoj saulčiau liek isgales leido, bet mano balsas be atgarsio nyko plieno salmoje. Vėliau jau negalėjau nei saulėti, o til: tartu n per sapna girdėjau šlaicius: 35, 36, 37... Kai atgavau samone ir atidariau akis jausdamas, kad an manes pilia salta vandeni, pirmuciausia panaciau rudus Jekovlevo batus, kuriais jis nezmonishai spardė mano kūna.

— Ar vis dar nezina, laalės vaike?!

— Taip, taip, zinau visla, masinaliai atsaliau nepakeldamas spardymu. Dabar jie vėl masinėle prirasė dideli popierio lapa, kuri enkavedistu pakeltas ir prilailomas pasirasiau, manydamas jog mirtis isgelbės nuo kanciu. Pa sirasius jie vėl pasidarė mandagesni ir dave stila juodos lavos vėl nuvedė i kamera ir pranes, kad greit ivyksias teismas. Kameroje jau visi zinojo, kad teismas turėsias ivykti uz desimts dienu. Visi buvo nuomonės, kad būsi me susaudyti ir galvojo būdas, kaip pranesus artimesiems, pasilikusiems dar nesusaudyti is neistremtais.

Mūsų nebuvo apsirikt. Salyta diena tilrai pradėjo mus teisti «revoliucinis liaudies tribunolas». Ji sudarė trys rusai, vienas zydas ir vienas totorius, kurie lietuviu liaudies vardu

laltino mus, organizavus sulilima darbininku valdzia nuversti ir bendrai klenkus socialistiniam Lietuvos progresui.

— Jis molėsi ir zinojo la darė, todėl prasau liaudies teisma nubausti ji mirties bausme, o neismanėlius pasitaisymui sunliuju darbu laalėjimu, baigė enkavedistu prokuroras. Bet teismas netilėtai, is 53 mūsų grupės 9 pasmerlė miriopi kuriu tarpa as neiejau, o liltusiems pastyrė 550 metu sunliuju darbu laalėjimo, kuri turėsime atiliti Tadzilijoj.

Kai buvo perslaitaitas mūsų pasmerkimas, ten buve homunistės moteris juokėsi ir plojo, o zurnalistai aspito klausinėti mūsų lilmės. Vienol: greit mus isvarė is salės ir seltanti ryta prekinis traulinys mus jau vezė i rytus. Nors mes nezinojom uz ka buvome sumiti, ziauriai lankinti, teisti ir pasmerliti, taciau buvome patenlinti, jog nors laikina istrūkome is sugyvelėjusiu ranlu, kurios liel:vena diena naujas lancias sugalvodavo.

Pranas Žakevičius

Nuosirdus lietuvis patriotas bei visuomenininkas, kuris gyvena Argentinoje, Rosario mieste ir valdininkauja «Swift Co». Jis taipgi yra didelis «Laisvosios Lietuvos» prietelius, todėl zurnalo ar kitais reikalais, Rosario lietuviai prasomi i ji ir kreiptis.

Bernardas Brazdionis.

TĒVISKĒS SAUKSMAS

Pro rudens salta miska, pro nakti
Ir pro vējo nuskintus lapus,
Atsisauk, mano zeme, iml: plakti
Ir pro vējo nuskintus lapus.

Prazydék mano sieļoj kaip ziedas,
Kaip Dubyzos lauku lelīja,
Puosk viltim istremimo Kalédas
Ir slambék kaip giesmé sirdyje.

Pro kapus ir pro lryzius tu lielīis,
I pavasario zeme mus saul,
Tavo balso, kaip duonos isall:es,
As meldziu: — Lietuva, atsisaul.

Atsisauk, kai lielonej parpuoles
Tavo grīz i tave nerandu,
Kai po lojomis skardzīai ir uolos,
Ranlos pilnos, kaip seri:so, zaizdu.

Atsisauk, tavo tolimas sauksmas
Te per visa pasauli aidés,
Atsisauk, tavo sauksmas tesauks visus
Sveikint laisvés zvaigzédés.

Kastytis

LOPSINĒ

Svetimoj pastogēj,
Be savos tévynés,
Vai uzmik patogīai
Prie mamos krutinés!

Uz uolu granito
Stai sauluté leidzias.
Jau seséļai krito,
Melsvas rúkas sklédzias.

Tolimi ledynai
Svyti, kaip pasvaistés
Ir naktis kabina
Mélynsīas skraistes.

Susapnuok vaikelī
Gimta mūs padange,
Mūsu vargse salī —
Lietuvéle brangīa.

Kur smagu kvépuoti,
Kur gyventi miela,
Kur platu dainuoti,
Kur palikom siela.

Susapnuok, kad bunda
Mūs senovés plienas,
Laisvés Varpas dunda —
Skelbia laisvés dienas.

Vis tamsyn seséļai
Ant uolu granito,
O mūs téviskéļi
Vis naktis be ryto.

Svetimoj pastogēj,
Be savos tévynés,
Vai, uzmik patogīai
Prie mamos krutinés!

Hortensia Bartnikaitytė

Neziūrint, kad patriotinei mūsu kolonijai jī daug padeda savo skambinīmais piano, ļautriomis deklamacijomis, vaidyba ir lanko konservatorija, bet gabi ir darbsti Hortensia, šiais mokslo metais buvo vienintelé savo gimnazijoj, kuria pedagogu taryba perkéle i sekcīa klasē su aukstoj laipsnio pagyrimu. Lietuvio garbe Hortensia puikiai apgyne.

— RELIGINIS PUSLAPIS —

Tvartlo lun. Stan. Grigaliūnas

PRANESIMAS.

S. m. gruodžio mėnesyje lietuviškos pamaldos Cerroje bus du kartų, būtent: gruodžio 1 dn., kaip pirmą mėnesio sekmadienį ir gruodžio mėn. 22 dn. Adventinės kalėdinės Pamaldos. Pagal gražų lietuvišką paprotį, prieš Kalėdų šventės einama išpažinties. Pasinaudojime progą.

Pastaba 1. — Po šių pamaldų bus galima gauti kūčių piragų, plotlū.

Pastaba 2. — Kalėdose lietuviškos pamaldos nebūs.

Pastaba 3. — Kitais mėnesiais lietuviškos pamaldos vyks įprasta tvarka: pirmasis mėnesio sekmadieniai.

KELIANINKAS

Betemstant, vienas pasaulinis keliauninkas prieina dideli mištas. Neturėdamas kur pasistoti, nutaria ir nakties metu vesti savo kelią. Išėjęs miško tamsumon, susitinka sena miško prižiūrėtoja ir jo prasidurodyti kelią.

— Oi, kaip sunku ji nusahyti, nes beveik kiekviename žingsny kėlas kryžiuojasi. Visi, išskiriant viena, yra pavojingi ir veda prapultin, bedugnėn.

— Bedugnėn?, klausia kėleivis.

— Bedugnėn, turia supa mištas, atsakė senelis. Ir turiu pastebėti, kad šitas mištas ne tik tai pilnas užpuoliku, bet jame randasi daugybė plėšrių žvėrių ir nuodingų gyvacių.

— Ar jūs nežinot kito kėlio kurs mane nvestu į tikslą?

— Nėra. Tik tai vienintelis. Gailėstingumo vedinas, esu šioje miško angoje globoti keliaujančius. Tame darbe man padeda pasišventė mano sūnūs, kurie randasi įvairiose šio miško dalyse. Taigi jums sėdūmū mūsų patarnavima. Jeigu tik jums patinka, mes vadovausime.

Jauki senelio išvaizda ir kukli kalba ikvėpė keliauninkui pasitiltėjima. Atsuduoda jo vadybei. Senelis vienon rankon pasiima žiburi, kita paduoda kėleivui ir abu pradeda kėlionė.

Po kėliu valandū ėjimo, kėleivis pavargsta.

— Kabinkis i mane, sako vadovas.

Gavęs pagalbos, keliauninkas tesia toliau savo kėlione. Pastebi, kad pradeda gesti žibury.

— Baigiasi aliejus, sako vadovas, ir, kas bus su mumis užgesus žiburiui?

— Būk ramus, atssko senelis. Tuojau rasišime viena mano sūnu, turis papildūs žibintu-va aliejumi.

Greitai pasirodo sviesa, kuri apsviecia netoli kėlio esancia almenine palapine. Vadovas saukia. Tuojau atsiveria durys. Nuvarges kėleivis pailsi, pasistiprina. Kiek pailsėje kėliu ja toliau. Palėlyje randa nauju stociu, nauja pagalba. Ir taip kėliauja istisa nakti.

Kai išėjo antron miško pusėn, jau buvo praaus. Tik dabar kėliautojas suprato kaip kilnu darba attilo senelis su savo sūnumis. Pries save pamatė baisia bedugne.

— Štai, cia, sako vadovas, bedugnė apie kuria kėlbėjo mano tėvas. Jos gylio niekas neismatavo, nes berybė dumblo. Tai kalbėdamas vadovas sunkiai atsidusta ir nusisluosto asaras. «Kodėl jūs verkiate? klausia kėleivis.

«Verkiu tai pamastau, kad daugytė nelaiminguju išdien šiton bedugnėn. Nors mano Tėvas, broliai ir as nuosirdziai jiems teikiame pagalba, bet mazai kas ja tesinaudoja. Daugelis, keleta valandū su mumis palėliave, pradeda dejuoti, mus nielinti, sahydami, kad mes juos apgauname, gazdiname, ir mus apleidzia. Bet tuojau pameta kėlia, patenka žvėrimis, zudiliams, arba ikrinta bedugnėn. To isvengti tėra tik tai vienas tiltas, kaip matai, toliai mazytis, kad tiltai mes tezinome kaip i jį patailinti. Eik sau ramiai. Antroj pusėj yra jau visai sviesu. Tenai jūs tėvynė.

Kėleivis savo geradaringajam vadovui nuosirdziai padėkojo ir palengva pareina tilta. Po kėliu valandū, išlisi savo seimos globoje.

Šitas vaizdas mums rodo reikala Dieva pazinti, laikytis Jo isahymu, su Juo susigyventi. Jog esame šios zemės kėleiviai. Mištas, apie kuri pasauliojau, yra pasaulis bei gyvenimas per kuri turime pereiti. Ivažrūs užpuolikai, tai mūsų isganymo priesai. Žvėrys ir nuodingosios gyvatės, tai įvairūs piktosios dvasios ir pasaulio bei kūno gundymai. Klaidingieji miško kėliai, tai zmogaus gyvenimo kėliai, kurie mus veda i amzina prazuti. Vienintėlis kėlias, kuris mus veda i tilta, tai dangaus kėlias.

Gailėstingasis vadovas su žiburiu ranloje, tai Jezus Kristus, dieviskasis Ganytojas, kuris nuženė is dangaus «apsviesti kėliaviena zmogu kuris ateina i ši pasauli» (Jon.) Sūnus padeda gerajam vadovui, tai kunigai, pasaulioje budėjimui ir vadovimui šios zemės kėleivui zmogui. Izietbas žibury, kuri nesa savo ranlose vadovas su savo padėjėjais, tai tiltėjimas, tasai brangusis žibury. «Turis apsviecia tamsius ir klaidingus kėlius» (Jon.)

* † *

Apžvalga

TURĖJO AUDIENCIJA

Lietuvos Ministras Vašingtone praneša telegrama, kad Jo Ekselencija Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas Ponas Harry S. Trumanas spalio 29 d. priėmė Baltuose Rūmuose Amerikos Lietuviu Delegacija.

PRADĖJO INFORMUOTI

Amerikos Lietuviu Informaciju Centras (LAIC) pradėjo siūsti žinias «Laisvosios Lietuvos» redakcijai. Tuomi žurnalas žymiai sustiprės, nes si rimta bei vienintelė lietuviu istaiga paduoda skubiai bei autentiškas žinias iš pavergtos Lietuvos ir ypatingai daug gelbsti tremtiniams savo gimines susirasti.

Amerikos Lietuviu Informaciju Centro Direktorius yra Dr. M. Vinikas, sekretorius p-lė M. Kizytė Centro adresas sehtantis:
233 Broadway, New York, 7, N. Y.
U. S. A.

ATAVYKSTA BUVES PREZIDENTAS

Tremime gyvenęs, antrasis Lietuvos Respublikos prezidentas Dr. Kazimieras Grinius, is amerikieciu zonos Volietijoje jau isvyo i Amerikos Jungtines Valstijas, kur apsigyvens pas savo sūnu ir atsiduos darbu uz Lietuvos laisve. Sis garbingas laisvės kovotojas ir mūsų Tautos zadintojas nors jau turi per 80 metu amziaus, bet yra gana sveikas bei stipras ir savo ilgametės kovos uz lietuviye patyrimais daug pagelbės Amerikos lietuviams.

— GIMTINĖS GARSAI —

Amerikoje, Waterbury mieste pradėjo išeiti naujas lietuviu laikraštis «Gimtinių Garsai». Ji leidžia Lietuviu Protestonu Sajunga Amerikoje. Redaktorium pasiraso Algirdas Devenis. Laikraštis isleistas gana puikiai, isleistas, turinngas ir patriotinis. Jo adresas sehtantis:
«Gimtinių Garsai»

52 Frank Str., Waterbury, Conn., U. S. A.

GRIZO, ATSIPIRASANT «MINISTERIS»

Kaip jau zinome, Molotovas vylidamas i Paryziu, nusivežė ir Maslolofoj augusi bei oku pantu Lietuvai primesta kislinga Rotomslė. Krauju cementaves su pahartuoju Ribbentropu Europos mėsinėjimo sutartis, «draugas» Molotovas norėjo si issiginėli, Paryziaus Konferen-

cijoj padaryti Lietuvos atstovu, bet sugėdintas Byrnes ir Bevino nebedryso nei parodyti. Tai gi «ministeris» Rotomslė, panesiojęs Molotovo naktini puodulia Paryziuje, grizo i Vilniu kaip rabinas is gubernatoriaus sutikimo.

— LETONIA —

Argentinoje iseinantis patriotinis latviu žurnalas «Latvija» neseniai isleido Dr. Alfredo Bilmanio stambia ir gana vylisusiai parasyta bro siura «Letonia» ispanu kalboje. Brosiuroje tilmamai aishlinama latviu lilmė, kalba, tikyba, pa prociai, Latvijos klestėjimas nepri-lausomybės metu, jos kovos uz laisve ir santykiiai su imperialistine Sovietu Rusija. Is sios brosiuros Lotiniu Amerita nuodugniau pazins pacia Latvija, ios kancias Stalino ordu okupacijoj ir jos teisingus laisvės siehimus.

TINKAMAI ATLIKO PAREIGA

Paryziaus Konferencijos proga, patriotinės Brazilijos lietuviu organizacijos Lietuviu R. Katalitu Bendruomenė, Lietuviu Sajunga Brazilijoje ir Lietuviu Jaunimo Draugija «Vytis» iteikė Brazilijos Užs. Reikalų Ministrui p. Joao Neves da Fontoura issamu rasta apie boiseviku zudoana lietuviu tauta ir prasė ji uzarti Lietuvos Nepriklausomybės atstatyma. Pansu rasta jie taip pat pasiuitė ir Konferencijos pirminklui George Bidault bei protesta, kad Molotovo nuveztas enavedistas Rofomslis nekalbėtu lietuviu vardu.

JIEMS TAI STEBUKLAS

Urugvajaus lietuviski Maslovos pastumdė liai govo kelis egzempliorius komunistinio me-lo slamstu is rusais pavergtos Lietuvos. Tai stebėtinai prasto popierio, zargobiskos kalbės ir gruzino Stalino lipupis imais uzpildyti mit-ziaplaiiai. Juose nielo lietuvislio, bet mūsų ofiu pantu garbintojams, tai neapsakomas stebū-las. Jie tuos, maskoliskaja vergija pasvanku-sius ir budeliu enavedistu leidziamus slams-tus fotografuoja, deda i savo tokiu pat vir-ties «Darba» ir saho: «Va, žiūrėkite koki ta-rybū Lietuvioj laisvėl ir laisračiu yra». Ir kaip paprastai achiems komunistams budinga dar priduria: «O prie Smetonos, tai nebuvo».

Cia reiklia sukikti. Nepri-lausomoj Lietu-voj buvo ypatingai gausi bei rimta spauda, klestėjo literatūra ir toliė propagandiniai bei demagoginiai pasiviliiai kaip komunistu «Ties-a» jau gėdinosi rodytis.

Mūsų Maslovas patriotai daug naudingiau padarytu, jei jie nufotografuotu laistrus, kuriuos gauna is Lietuvos ju paciu drauziai ir kuriuose raso apie bada, skurda ir okupantu teroro siautėjima Lietuvoje.

KIENO GI TAI PINIGAIS

Visi būsite pastebėję, kad Urugvajaus lietuviai komunistai labai umai ir nenaturaliai pasidarė aristokratais. Didelis ju būrys, pasiėmę prasmatesnes savo panas bei damas, važiuoja į Argentina pasivažinėti ir paūžti. Jie nusisamdė radijo stotį, daro nuolatinius balius, glėbiais imasi fotus ir atitvystai sulenda į liuksusinius kostiumus ir gerdami už juos susilūžiusia Stalino saule nebesivarždami sako:

«Rub ne diengi — muzil: ne brat».

Taigi «griesnas», eilinis lietuvis fabriko darbininkas tikt: stebisi ir klausia: «Is kur toji prabanga? Kiemo gi tai pinigais? Juk mūsų nepergausioj ir neturtingoj kolonijoj tikt: aultu jie niel:ad negali surinkti. Tiesa, aultu jie gausiai ir kaip Sidlavos ubagai nachaliai praso. Bet pinigais jie kaip ir nielo negauna. Ima miltus, sūri, hiausinius, kultur, hebračū, zerba, lasinius, raugintus agurlius ir kopūstus, taciau ta viska suėda patys Agraciados sovchoze, o jei tas almuznas ir parduotu, tai vistikt: nielo nesuda rytu. Is kur tat tiek svaistomu pinigu.»?

Nereikia benuduoti neismanėli ir užsimerkti prieš Lietuvos budėliu saily Urugvajuje. Jie aukas renka tikt: dėl durneliu ailiu. Jie važinėja, baliavoja, puikiai rėdosi, per radija shaito senai pagamintus mas:olistu snipu melus ir didelėj prabangoj ima gyventi, tik už Lietuvos pavergto bei aplėsto valstiecio ir darbininko lruvina prahaita. Vis:ta mas:oliai Lietuvoj isplėsi ir issivežė Masholijon, dideli dali lietuviu rusai ziauriai nuzudė vietoje, dar didesne dali istremė Sibiro vergijon, o pasilūtsiems dar gyvais Lietuvoje viska atėmė ir pavertė beteisiais darbo gyvuliais. Jie mas:oliams dirba nuo tam sos iki tamsai ir už stachanovietis:ias pastangas gauna puse lilo druskos ar pora dėzuču degtulu kaipo premija. Jie visuomet altani, nu plyse ir johios zmogaus teisės neturintieji vergai. Tat Stalino despotisjos aultos.

Kaip Lietuvoje taip ir litur, kur tikt: bolše vizmo maras ilhelia koja, liaudis paverciamas beteisiais vergais. Bet milžiniskas sumas tu vergu prahaito bolševikai meta į užsienius propagandai Is tu vergu lruvino prakaito lėbauja ir mūsų isgamos Urugvajuje.

Jungtiniu Amerikos Valstiju Prezidentas Harry S. Truman, atidaro Jungtiniu Tautu Konferencija Lake Succes, netoli Naujorko, kurioje eina nesibaigiami gincai su totalitarine Rusija, kuri nori pasilaikyti uzgrobtus krastus, arba juose ivesti komunistine despotija.

URUGVAJUS LIETUVIAI

PO RINKIMU

Lapkričio 24 d. Urugvajaus Respublika rinkosi Prezidenta, Senata ir Parlamento. Kaip ir buvo numatyta, rinkimus laimėjo tradicinė salies partija «Partido Colorado», luria sudaro badzistai, cialinistai ir baldomiristai. Su jais rinkimu kampanija derino ir kitos silpnesnės salies grupės.

Kaipo vieneta ir ypatingai visu partiju atakuota, siuose rinkimuose dalyvavo ir Tautinė Partija, cia vadinama hereristais. Hereristu oponentai nors smarkiai juos kaltino reakcingume, taciau jie vieni surinko apie 35 % visu balsu ir galim numanyti, kad ju itaka bus labai zymi tiek vidaus, tiek ir uzsienio politikoje atvilgiu.

Tenla pazymėti, kad homonistu partija, kuri saule jog su ja eina darbo masės, tesurin ko vos 29 tūkstančius balsu visoje respublikoje. Tai geriausias liudininkas, kaip nepopuliari Urugvajuje si reakinė Maslivos pastumdėliu grupė ir neitakinga vietos darbininku tarpe.

Rinkimus laimėjo Partido Colorado ir jos didziosios grupės arba badzistu kandidatas Dr. Don Tomás Berreta uzima Valstybės Prezidento vieta, Viceprezidentu taip pat badzistu kandidatas Dr. Don Luis Batlle - Berres, o sostinės burmistro Don Andrés Martínez Trueba.

Mes lietuviai, Badzistu Partija pazystam kaip giliai demokratine, laisvės, didelės tolerancijos atziviams ir liaudies gerove besirūpinančia partija. Ji taip pat nuosirdziai atjaučia Lietuvos tragedija ir tik jos dėka, Urugvajus nepripazista rusams Lietuvos uzgrobimo, o tebeprizista teisėta Nepriklausomos Lietuvos ats tova Dr. K. Grauzini. Taigi badzistu laimėjimas, sykiu yra mūsų kolonijos ir Lietuvos laisvės laimėjimas.

Malonu konstatuoti, kad mūsų draugijos pirmininkas p. Julius Jazauskas dar toli pries rinkimus sugėbėjo sueiti ir glaudu kontakta su Badzistu Partijos Centru ir aktyviai dalyvavo rinkiminėje kampanijoje. Gerb. Jazauskas pasakė kelias kalbas urugvajiešiai ir lietuviešiai per radija, Kultūros Draugijos patalpose surengė didziule badzistu konferencija, kurioje kalbėjo zymūs valstybės vyrai ir pats p. Jazauskas, savo ilgoje ir turiningoje kalboje ypatingai puiliai isdėstė Urugvajaus lietuviu paziūras link badzizmo ir ju lūhescius sitai partijai rinkimus laimėjus. Siandien si partija uzima valdzia ir dėka p. Jazausko pastangoms lietuviu patriotu darbu atsidarė placios durys. Motėkime tu pasinaudoti ir dirbkime, kad tas daugiau atnestu pozityvės naudos kovoje uz Nepriklausomos Lietuvos atstatyma.

PIRMA KARTĄ PIETŲ AMERIKOJE

Pasitūtiniais Urugvajaus Prezidento, Senato ir Parlamento rinkimais, «Partido Nacional Independiente», savo liandidatu sarase ir Parlamento pastatė ir mūsų tautietii, rasytoja Albina Gumbaragi. Tai pirmas atsilizimas Pietu Amerikoje, kad zymi partija lietuvi pastato kandidatu ir salies Parlamenta.

Gerb. A. Gumbaragis yra «Uz Lietuvos Nepriklausomybe Klūbo» pirmininkas ir sis liūbas dirbo draugingame kontakte su «Partido Nacional Independiente» laile rinkimu. Telo patirti, kad sis liūbas nenutraulis savo geru santykiu su sia partija ir toliau bei nesuspenduos savo veitimo.

MALONI ŽINIA

Buves Nepriklausomos Lietuvos Ministras Pietu Amerikai generalas T. Daukantas, siomis dienomis parasė laiska mūsų veikėjui, molytojui Petriui Ciuceliui is anglu zonos Vohietijoje. Savo laiske gerb. gen. Daukantas zada parasyti «Laisvajai Lietuvai», reiskia minti persilelti Pietu Amerikon ir sveikina lietuvius, su kuriais jam telo susidurti ir veikti laisva Tėvyne atstovaujant sitame kontinente.

Tai maloni zinia visiems, kurie turėjo progos dirbti sykiu ir arciau pazino gen. T. Daukanta, kaipo aulstos erudicijos ir didelės tolerancijos asmeni, nuosirdu lietuvi patriotai bei sumanu diplomata. Tuolabiau malonu, kad jis mano vėl pasirodyti mūsų tarpe.

PAVYKES VAKARAS

Sestadieni, lapkričio 16 d. Kultūros Draugijoje ivyl: o grazus vakaras. Vyteciu artistai mėgėjai suvaidino jautru vaizda «Sibiro Kalėjime» ir juolinga komedija «Barzdastutys». Labai meniskai atilto kalinio role Vytautas Dorelis ir kalėjimo virsininko bei sargo Jonas ir Stasys Stendeliai.

Iki asaru prijuokino publika komedija «Barzdastutys», kuria ypatingai gyvai vaidino Jonas Vulfjevas, Zilinskas ir Leonas, Jonas bei Stasys Stendeliai.

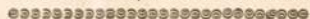
Po vaidinimo, Vytauti Doreliui atampnuojant pianu, p - lė Alba Grigaitė ir Stasys su Jonu Stendeliai artistiniai sudainavo trio, o vėliau p - lė Alba Grigaitė solo, kurios malonus ir svelniai melodingas balsas susilaulė gausiu ir entuziastiniu aplodismentu.

Graziai ir meniškai padėlamavo eilėraščiu Lietuviu Motylos mokinė Genutė Svobaitė.

Po programos ėjo liūhsmūs jaunimo soliai. Tvarlia buvo rimta ir pavyzdinga. Svečiai skirstėsi labai patenkinti ir prasadydami surengti kita taip lietuviska ir pavyzdinga vakara, liuriamė tilrai lietuviskai praleidziama laika.

Dalyvis.

DIDELIS IR IDOMUS VAKARAS

(vyks s e s t a d i e n y, gruodžio mėn. 7 diena, 1946 metu, punktualiai 8 val. vakaro, — Urug. Liet. Kultūros Draugijos — patalpose: Calle Rio de Janeiro 4001. Villa del Cerro.

Ziemos Sezono Pabaigos Proga, bus statoma sekanti idomi, meniska ir grandiozine

.. P R O G R A M A : ..

1. Atidarymo Kalba — J. Jazauskas.
2. «Teisme», ypatingai gyva ir juokinga komedija. Vaidina vytičiai.
3. Lietuvių Mokyklos mokinių dalis, kurioje jie dainuos, skambins ir deklamuos.
4. Koncertinė dalis, kurioje:
 - a) Pianistas Ricardo Perelló skambins klasikinius ir modernius liūrinius.
 - b) Vytautas Dorelis dainuos solo.
 - c) Dainininkė Alba Grigaitė dainuos solo.
 - d) A. Grigaitės ir S. Stendelio duetai
5. Siurprizinės idomybės.
6. Linksmūs Sokai prie geros muzikos.

Lietuviai prasomi atsilankyti į si lietuviska ir idomu parengima. Bus turlingas bufetas su saltu alumi ir lietuviskomis uzkandomis.

Alba Grigaitė

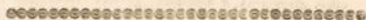
Mūsų kolonijos dainininkė ir vaidintoja, kuri s e s t a d i e n i, gruodžio mėn. 7 d. dainuos solo ir su Stasiu Stendeliu lietuvių liaudies dainų duetus, Kultūros Draugijos parengime. Kadangi tai bus žiemos sezono baigimo vakaras, todėl jo programoj dalyvauja geriausios mūsų kolonijos meno jėgos. Dalyvaukime.

Julius Jazauskas

Kultūros Draugijos pirmininkas ir vyresnysis «Laisvosios Lietuvos» redaktorius, kuris s e s t a d i e n i, gruodžio mėn. 7 pasakys ypatingai svarbią kalbą Urugvajaus lietuviams. Iš jo kalbos mes sužinosime kaip žymiai pagėrėjo Lietuvos Nepriklausomybės klausimas tarptautinėje arėnoje, ka nuveikė ir kaip situo reikalu veikia pasaulio lietuviai bei kitu ypatingai idomiu naujenybiu.

Taigi, kam rūpi Lietuvos laisvė, visi prasomi dalyvauti su savo artimaisiais, kad išgirdus vėliausias bei autentiskas žinias apie Lietuvos padėti ir išklauius didele bei meniska sio parengimo programa,

Pranas Tomosiūnas

Vienintelis lietuvis Urugvajaus valstybinio universiteto medicinos studentas, s e k m i n g a i baiges metu studijas. Pranas yra susipratęs lietuvis patriotas ir mūsų bendradarbis.

Aldona Puodziūnaitė

Vytietė vaidintoja ir praėjusiais metais buvusi sios jaunimo organizacijos vicepirmininkė. Tikimasi, kad Aldona ir šiais metais sėkmingai pasidaruos savo organizacijai.

Adelė Čirpiūtė

Gabi mūsų kolonijos vaidintoja dramatiu roliu, huri su Alba Grigaitė ir vietos žymiu meno bei sporto organizacijų yra kviečiamos vaidinti kaipo talantingos artistės.

Genė Petkevičiūtė

Darbsti ir samoninga vytiētė, huri sestadieny, gruodžio 7 d., Kultūros Draugijos parengime vaidina Klaros role. Ji taipgi žinoma kaipo gabi choristė ir bendrai darbsti vytiētėiu organizacijos narė.

Napoleonas Bonapartė

Prancūzijos imperatorius, 1812 metais sumusęs rusų armiją Borodino laukuose, su savo marsalais iškilmingai įjoja į Maskvą.

Tuomet, nenatūrali išsiplėtusia Rusija išgelbėjo bausis salciai, huri nepakėlė pietu žmonės prancūzai ir primityvus to laiko susisielimas, kurie priverė Napoleono armiją atsitraukti iš Rusijos.

Šitame, arba 1939 metu kare, nuo mirtino nacių legionu smūgio Rusija išgelbėja Amerika, duodama jai ginklus, maistą, aprangą, medikamentus, moderniuju ginklu instruktorius ir kitka. Bet bolshevikai Amerikos pagalba išvare iš Rusijos nacius, patys pavirto naciais. Ju totalitarinio imperializmo apetitai, daugeliu atveju prasoka ir nacius. Jie brutalei pavergia tautas, jas zudo ir jėga nori primesti pasauliui Azijatinio komunizmo vergija. Jie dabar plūsta Amerika bei Anglija, kad tos jau mėgina priesintis ju el-pansijai ir kultūringa Europa ir gaivaliskai ruosiasi karui. Bet jie zaidžia su ugnimi. Jie judina nauja Napoleona, huriu žygis į Maskvą bus paslūfintis ir komunistinės despotijos vietoje paliks tik slapios žymės.

— «Darbo» komunaciai sako, kad dabar Lietuva esanti «nepriklausoma», o laisvą mes gauname su maslois: laisvą pastą, ženkla, Lietuvoje kursuoja maslois: rublai, visas vietas užima maskoliai, vietoj mūsų Vyties laapai iskabino laukinių laukų pjautuva, vietoj mūsų trispalvės vėliavos, palabino maslois: lajai raudona skarmala, o dar nenuzudytus ir neistremtus lietuvius padarė nudriskusiais ir alkanais darbo gyvūliais. viską is ju atimdami. Bet šita baisia maslois: neteisybe, mūsų už cervernca nupirkti tiksliai drysta mums salyti, kad tai esanti Lietuvos «nepriklausomybė».

Ar padorūs Urugvajaus lietuviai ilgai pakės moralei supuvusia «Darbo» saka, tai parodys kieta jie patys yra lietuviai.

Kas su budeliais, tas pries Lietuva.

«Darbo» komunaciai pradėjo vaikščioti po mūsų biznierių ir prasyti, kad tie remtu ju radijo pusvalandį. Reislia, kad mūsų biznierių primolėtu Lietuvos budelių agentams, už tėvų ir brolių zudyma Lietuvoje ir už ta virve, su turia būtu palarti visi biznierių, jeigu Agra ciados saika pagrobtu valdzia. Mūsų biznierių turi juos palausti: «O kur jus dėjot Lietuvos biznierių, kodėl visla is ju atėmėt ir vienu ju nuzudėt, o kitus istremėt Sibiran. Ir kaip isėitu mūsų biznierių, jei Agra ciados «draugai» pagrobtu valdzia? Ypatingai reikėtų palausti ju «spil:eris» Jurgis Jenilionis, kaip jis sutvarlė savo dėdės gyvybe ir turta Lietuvoje ir kaip bei su kokiu pasu jis atbėgo i Urugvajų? Vietoj aulu, sitiems isgamoms mūsų biznierių turi duoti gera inagi.

Sovietų Rusijos Turkijestane

Taip atrodo susovietintas ir nuo buržuų Stalino islaisvintas bolsėvitu «rojaus» pilietis. Šis turkijestanas nepristatė tiel: vatos, kiek raudonasis Maskvos cėsorius buvo paskyres savo plane. Taigi, nelaimingasis tuojau buvo apsaustas sabotazniku, liaudies priesu ir isveztas i koncentracijos lagerius. Nuo liatarginio darbo, formalaus budavimo ir nezmonis:u gyvenimo salygu jis pavirto s:eletine giltine, arba tiktuoju Stalino neva konstitucijos «demokratu».

Kadangi karo laiku tenai buvo pasimaise amerikieciai, tai bolsėvita dar tvirtėnūs kalinius isvezė toliau, o nebejalintiems vaikščioti pridavė dalitara, kad amerikiecius, apgavus, Toliu nelaimės ir lėtai hankinių mirčiai pasmerktu vergu, Rusijos liatargose prisl:aitoma per 20 milijonu. Ju tarpe yra desimty tūl:stančiu mūsų brolių lietuviu, kurie taip pat s:elėtais paversti lėtai miršta barbaris:tomis priemonėmis istremti maslois: ion Azijon til: už tai, kad jie buvo lietuviai. O mūsų darbieciai už tai praso is lietuviu aulu. Ir atsiranda isgamu, kurie sitiems Lietuvos budelių bataliziams primola už brolių zudyma Lietuvoje.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preke, ekonomine kauna ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30 % de rebaja a los suscriptores de esta revista.

Libros castellanos y xtranjeros.

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagus patarnavimo, visu rusiu maisto produktu krautuve. — Lietuviai prasomi uzeti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

Calle BOGOTA 4001 esq. Belgica
CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas.
Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kauna.

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svartos lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05

Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusis viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vaisiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir sazingas patarnavimas.
Pasitikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanojama aukso medaliu
— Tarpvaltinėje Parodoje Lietuvoje. —
Visu rusių pianu taisymas, sustyga-
vimas, nauju darymas ir pertvarkymas.
Lietuviams nuolaidos. Savininkas
Antanas Dambrasuskas

SAN JOSE 1015

Tel. 8 36 33

foto arte
Esba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel. 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis.

Pr. Riboko ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduo-
dami urmu ir pavieniai. — Lietuviams
daromos specialės nuolaidos

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis
Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus
elektros irengimus ir pataisymus
Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088

Tel. 8 79 56

Telefonas: 8 79 56

FUNDICION PRADU

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Hetrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Clases y
Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono 22 53 05

Montevideo

Imperial

GARINE RUBU VALYKLA

Rubu isvalymas sulig "DUPLEX" sis-
tema Sermenu rubay. Dazymas ir re-
formavimas skrybeliu ir kostiumu. —
Nematomas uzadymas skyliu bei p.r.
pliesimu. — Lietuviams nuolaida: tik
\$ 1.50 kostiumo isvalymas ir isprosy-
mas.

Centralinis Namas:

Calle EJIDO 1241 — Tel. 9 19 10

Skyrius ir dirbtuvės:

Av. BRASIL 3092

Montevideo

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

DE

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel. 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas. — Visu
rusiu skrybeliu valymas ir reformos. —
Kostiumu ir paltu isvertimas. —
Lietuviams nuolaida